

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

· HVAR 8 DAG ·

ILLUSTRERADT

MAGASIN

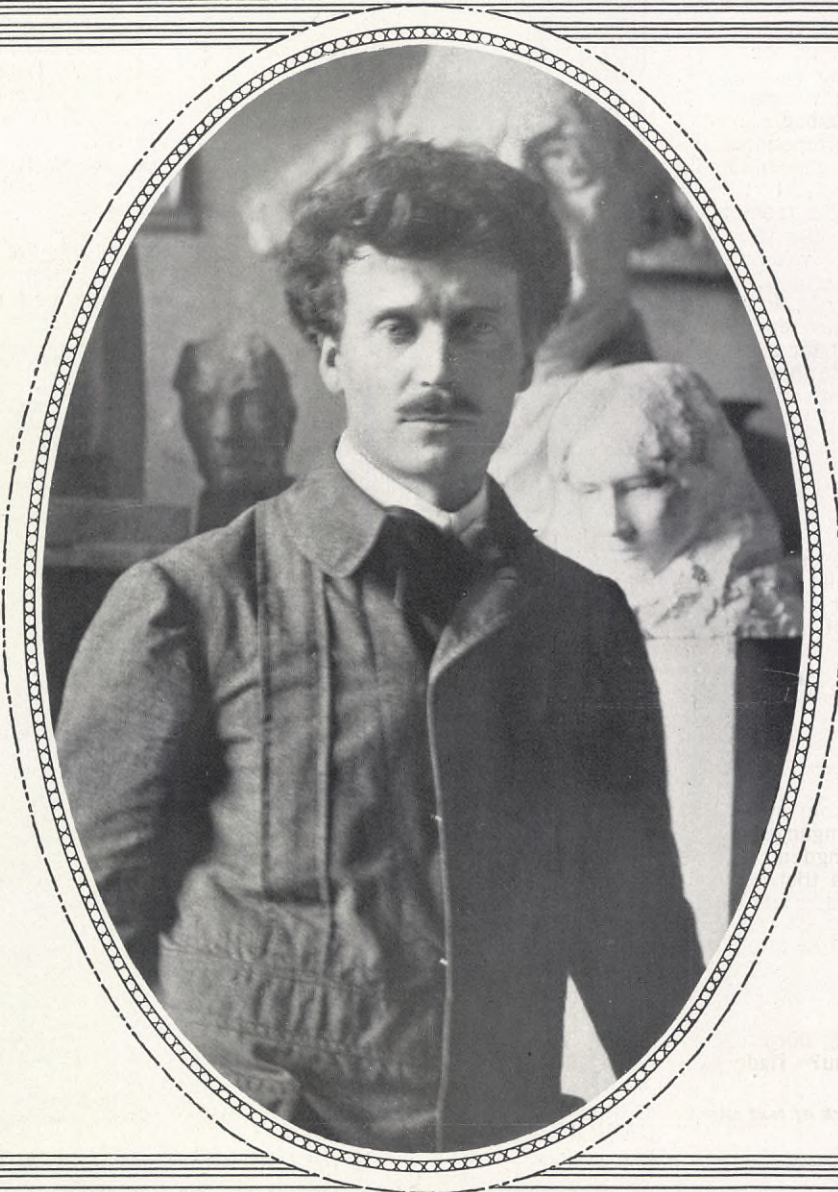

VY FRÅN NÅÅS. — FOTO. A. BACKLUND, GÖTEBORG.

14:DE ÅRG.

DEN 20 OKTOBER 1912.

N:O 3.

H & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Kliché. Ernst Sjöbergström.

Gunnar Persson.

De snart tio år, som förflutit sedan Carl Eldh efter en djupt lagd studietid i Paris återvände till hemlandet, ha framvisat, hvilken sällsynt jämn och fortlöpande utveckling, han genomgår. En gedigen, afvägd säkerhet behärskar hans mått och linjer, och bland den lilla grupp af verkliga förmågor, som svensk skulptur just nu kan uppvisa, är Carl Eldhs namn ett af de förnämsta.

Eldh är i sina arbeten den skapande lyrikern. Hans modellerpinnens gång bestämmes gärna af stundens stämning, och särskildt i hans bästa saker röja sig lika tydligt hans hjärtas tag som hans konstskickliga hands. Hans veka, försynta subjektivitet afgränsar understundom, men höjer alltid värdet af hans arbete. Den ger dem visserligen en afsaknad på lidelsefulla linjer och obändiga grepp i materiellet, emedan konstnären själf i sina temperamentsyttringar och uttrycksätt tycks älska det dämpade, stillsamma. Men å andra sidan växer ur det starkt personliga hos Eldh fram de vackra särdrag, som präglade

CARL ELDH: Förslag till Gunnar Wennerberg-staty.

mast hans intentioner, vara de bäst klarlagda uttrycken af hans konst.

Vid sidan af "Vid nattasynen" (1902), "Moderssorg" (1901) och "Mor" (1903) har man svårt att ur Eldhs rika skara alster ställa fram lika intensivt kända och tänkta saker. All den titaniska glans, som hvilar öfver det mästerligt utformade Strindberghufvudet, all den glada bonhomie, som lyser öfver Nils Kreuger-statyn med det så målände ryckvecket på ytterrocken, all den skålmska ungdomen hos "Själfransakning" går inte upp, synes mig, mot de vidder af levande lif och tragisk ensamhet, som spegla sig i de förutnämnda. Det förgrämda, det vissnade och utbrända har i Eldh funnit sin skulptör. De som stå på lifvets afvigside, de små, trampade och undanmakade, dem reser Eldh monument af deras elände, på dem ser hans öga mest förstående, dem formar hans hand mjukast.

De yttre konturerna af Carl Eldhs tidigare år, hans barn-domstid och uppväxtår, äro

"Ung flicka".

hans konstnärskap; under Eldhs händer lefver fram en ömsint mjukhet och en sparsamhet med detaljer, som dock aldrig undanskymmer ett öfvermått af fantasispel.

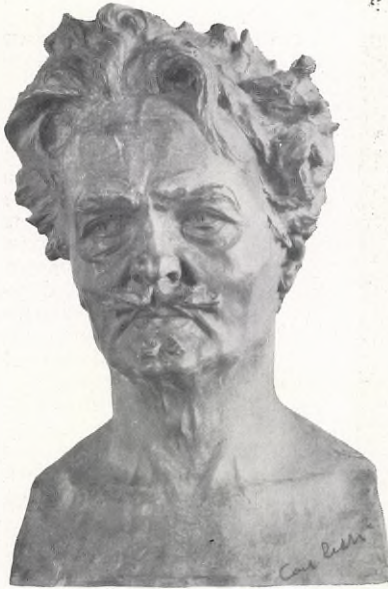
I särskildt några af Eldhs äldre arbeten kan man afläsa, huru intimt konstnären känt sig bunden vid de mänskliga motiv, han valt; hans egna stämningar ha varit befryndade med deras, som han återgifvit i leran. Jag vet inte, om det är reflexer från barnårens sagor och kamp, som på så sätt röjt sig, äfven sedan Eldh själf kommit så långt in på lifvets solsida, att han sett sitt arbete krönas med erkännande, men det är möjligt, att så är. Och då finner man också förklaringsgrunden till, att dessa äldre saker tyckas stå när-

inte mycket kända.

Han föddes i Films socken af Upsala län den 10 maj 1873 och träder således nästa år öfver de fyrtio åren. Son af fattiga föräldrar kom han redan i sin spädate ålder i konflikt med de dagliga behöfven och måste vid 13 år själf börja förtjäna sitt bröd. Under denna tid var det, som han själf började komma till insikt om, hvart-hän hans önskan och begåfning ville leda honom. Såsom medhjälpare åt en stucktör och träsnidare kom Eldh att bli anställd vid restaurationsarbetena vid Upsala domkyrka. Någon termins besök vid en därvarande teknisk aftonskola gaf den unge konstadepten några lätta teoretiska vägledningar; arbetet i domkyrkan, där han deltog i utförandet af

"Från gatan".

CARL ELDH: August Strindberg-byst.

snideriarbetena på dörrar i koren och bänkarna, lämnade den första praktiska utbildningen. Så var vägen bruten, och 1875 kom äntligen det stora målet i sikte: Paris. Under åtta år blef Eldh Paris trogen, arbetade under olika lärare vid Ecole des beaux-arts samt enskildt. Under de sista Pariser-åren kom då bl. a. till hans kända

“Moderssorg“, nu bevarad i marmor i Glyptoteket i Köpenhamn. Den betecknar Eldhs stora genombrott. Med sina ädla rena linjer är den ett gripande uttryck af fullödig konst. Af samma år 1901 är “Femme de trottoir“, en säkert gjord typ med hela motivets nattkyla, cynism och ångest.

Af den långa serie arbeten, som Eldh sedan dess lagt bakom sig, ha de flesta redan funnit plats på muséer eller i enskilda samlingar. Ett stort antal förträffliga kamratbilder, på privat beställning utförda byster och statyer, ha hitills undandragit sig offentligheten. På Stockholms högskola förvaras “Linnéa“, en läcker studie, skänkt af fröken Eva Bonnier. “Brita“, en 1910 utförd träskulptur, är inköpt af hr Torsten Laurin och utan tveivel en pärla i sitt slag.

Utom dessa och några tidigare nämnda må erinras om Eldhs senaste arbete “Ung flicka“, som nyss föreslagits till statsinköp samt den soliga vårgruppen “Ungdom“, af Zorn skänkt till staten. En utan tveivel allt för lyckligt gjord gipsstatyett af Gunnar Wennerberg förbisågs, som känt af kommittén för resande af Wennerbergsstatyn och står nu i Göteborgs museum.

CARL ELDH: “Ungdom”.

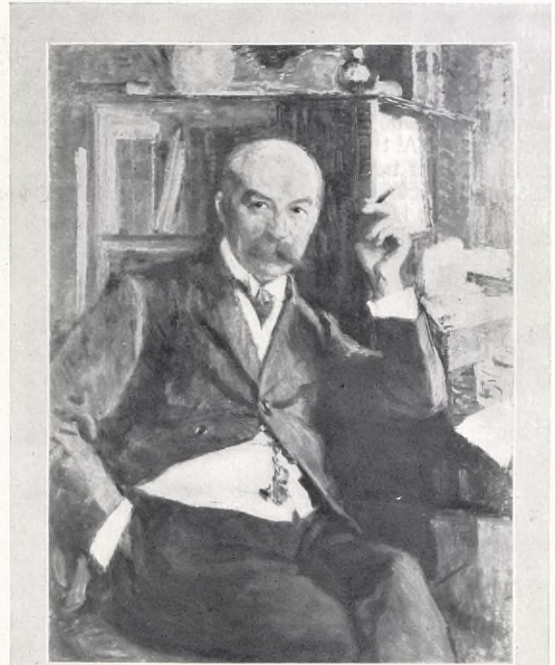

Foto. Sandberg, Uppsala.

Kliché: Bengt Sjöberg, Uppsala.

HANNA PAULIS PORTRÄTT I OLJA AF PROFESSOR ADOLF NOREEN, högtidligen aftäckt å Göteborgs Nationssal i Uppsala den 12 oktober.

Med anledning af prof. A. G. Noreens 20-årsjubileum som inspektör för Göteborgs nation i Uppsala ha af gamla landsmän till jubilarer och intresserade göteborgare som gäva till nationen öfverlämnats ett af fru Hanna Pauli maladt porträtt af den framstående vetenskapsmannen. Porträttet aftäcktes på ett i nationen den 12 okt. hållet högtidslandskap. Vid landskapet presiderade professor K. Kjellberg, som en gång i egenkap af nationens kurator hälsat prof. Noreen vid hans tillträde af inspektoratet. Aftäckningstalet hölls af nationens förste kurator teol. kand. G. Ljunggren. I sitt svarstal erinrade den vördade och utomordentligt afhållne inspektorn om gamla landsmän och om de minnen, som bunde honom samman med Göteborgs nation. — Efter högtidslandskapet gafs middag, vid hvilken nationen hade glädjen att se utom jubilarer äfven ett flertal af sina hedersledamöter.

*

Den 15 okt. öfverlämnades af forna elever vid Tekniska Elementarskolan i Norrköping till skolans rektor A. G. J. Eurenus en minnesgåfva, bestående af ett i silver utfördt skrin med ineliggande konstnärligt textad adress. Rektor Eurenus, som tillhört skolan sedan år 1874, lämnar innevarande år med pension sin befattning. Den hyllning, som nu kommit honom till del, bär vittne om de känslor af tacksamhet och aktning med hvilka han städe af sina lärjungar omfattats.

Skrinet har utgått från höljuvelerare K. Andersons officin i Stockholm.

MINNESGÅFVA TILL REKTOR A. G. J. EURENIUS, NORRKÖPING.

Den 9 oktober ingick underrättelse, att Överhofjägmästaren, förreståthållaren på Stockholms slott Victor Ankarcrona på morgonen allidit i hufvudstalen. Allt sedan han för någon tid sedan råkat ut för ett olycksfall, som en längre tid hållit honom fjättrad vid sjuklägret och för alltid betagit honom förmågan att röra sig till fots i det fria, var det tydligt, att åldern började göra sin rätt gällande äfven gentemot den så länge obrutet ståtliga, öfver hela vårt land, men i synnerhet i Stockholm allmänt kände och allmänt populäre gamle riddersmannen, konung Oscar II:s trofaste personlige vän genom en hel lefnad och på sista tiden liksom en gengångare från ett svunnet tidevarf. Den närmaste dödsorsaken var lunginflammation.

Conrad Victor Ankarcrona var född den 15 december 1823 och son till kammarherren Theodor Wilhelm Ankarcrona och hans maka i första gifftet, friherrinnan Charlotta Sture. På modernet härstammade han sålunda från en af våra äldsta adelssläkter; på fädernet var anträdet icke så gammalt och hade rent borgerliga rötter: farfarsfarfadern hade mottagit sitt adelsdiplom för sin industriella verksamhet i Karlskrona, där han anlagt tobaksspinneri, linne- och bomullsväverier, samt i Ronneby, som han försett med såpsjuderi, sockeraffinaderi och stärkelsebruk. Victor Ankarcronas val af lefnadsbana föll på flottan: den 1 oktober hade tretjåradedels sekel förlutit sedan han inskrefs som kadett vid Karlberg. Tjugutvårig utnämndes han 1846 till sekundlöjtnant vid k. m:s flotta, men tog redan 1853 afsked med tillstånd att som lönlös kvarstå i tjänsten. Följande år utnämndes han till premierlöjtnant och 1855 tog han definitivt afsked ur flottan.

Anledningen härtill låg närmast däri, att han 1851

Den 10 okt., årsdagen af slaget vid Brunkeberg år 1471, aftäcktes högtidligen i Stockholm det i Köpmanbrinken resta monumentet "S:t Görans och draken".

Monumentet är en bronsafgjutning af det flera hundra år gamla minnesmärket "S:t Görans och draken" i Storkyrkan i Stockholm, ansett som ett af hufvudsadens förnämsta sevärdheter. Full klarhet råder icke beträffande tillkomsten af denna ursprungliga grupp. Enligt hvad nyaste forskningar gifvit vid hendes skola Sten Sture och hans gemål till ett nyinstiftadt S:t Görans kapell i Stockholms Storkyrka ha skänkt den vackra träskulpturen, skuren af lybeckaren Berndt Notke. Gruppen har äfven ansetts vara en minnesstod öfver segern vid Brunkeberg, därvid S:t Görans symboliserar Sverige, som öfvervinner draken — arfienden Danmark. Prinsessan af Stockholm, och det lamm, hon leder, är svenska folkets längtan efter fred. Man har vidare i gruppen velat se ett äreminne öfver den Sveriges frihet

Foto: Florman, Stockholm.

Kliché: Hengt Silfverparne.

F. 1823. † DEN 9 OKTOBER.

och ville icke vara någonting annat. Konung Oscar å sin sida förstod tillfullo uppskatta Ankarcronas trofasthet och oegennyttia. Han bekläde honom 1883 med öfverhofjägmästarens höga charge och gjorde honom slutligen till ståthållare på Stockholms slott för att ha honom i sin omedelbara närhet. Under konungens lifstid var det mycket vanligt, att de båda gamle herrarna togo sin nattpromenad på taket till Stockholms slott och de tillbragte i regeln hvarje kväll tillsammans.

Ankarcrona sörjes närmast af barn, nämligen sönerna, major Oscar Ankarcrona och kommandörkapten Nils Ankarcrona, samt fyra döttrar, af hvilka en är gift med frih. J. T. Gripenstedt på Bysta, en med f. landshöfdingen S. Tornerhielm, en med f. löjtnanten frih. F. af Ugglas och en med kabinettskammarherren, frih. G. F. Akerhielm.

värnande Sturesläkten. Till sist ha i Storkyrkan funna fragment efter ett till gruppen hörande postament gifvit stöd åt den uppfattningen, att monumentet en gång stått uppställt öfver Sten Stures graf i Storkyrkan.

Det Notkeska konstverket har under de gångna århundradena genom flyttningar och dylikt skadats i rätt väsentlig mån. Tanken på att genom en afgjutting i varaktigare material bevara det gamla minnesmärket till eftervärlden framfördes först af Agi Lindegren. Förslaget mottogs med sympati och en mecenat, som icke önskade sitt namn nämnt, donerade 50,000 kr. för ändamålet.

Efter en af professor Theodor Lundberg upfunnen metod kopierades originalgruppen i lera af bildhuggaren Alfr. Ohlsson, göts därefter i gips af bildhuggaren Larsson och slutligen fick Otto Meyers konstgjuteri i uppdrag att utföra afgjuttingen i brons. Sockeln har utarbetats efter ritning af höfintendent Gust. Lindgren.

Valet af Köpmanbrinken med sina smala krokiga gator, och omväxlande höjdförhållanden som plats för monumentet måste

AFTÄCKNING AF S:T GÖRAN-MONUMENTET I STOGKHOLM.

"PRINSESSAN", som tillhör gruppen och kommer att snarast afgjutas och uppsättas vid monumentet.

"PRINSESSAN."

Sedd från

betraktas som synnerligen lyckligt.

Gruppen vänder ena långsidan åt Österlånggatan. Nedanför är ett stort brunnskar, hvori vatten strömmar ned ur tre öppningar, symboliserande Stockholms tre strömmar. I södra

"S:T GÖRAN OCH DRAGEN" originalgruppen i Storkyrkan tu. det nu aftäckta monumentet.

Därunder: DE KUNGLIGA PERSONERNA VID AFTÄCKNINGEN.

"PRINSESSAN."

olika sidor.

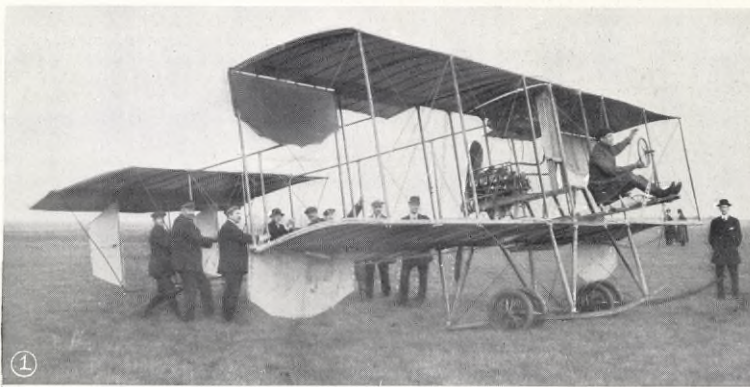
hörnet af terrassen finnes plats för den till gruppen hörande afgjutningen af prinsessan, hvilken redan är färdig till afgjutning äfven den i brons. Till sommaren torde hela det vackra medeltida konstverket vara komplett.

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

S:T GÖRAN-MONUMENTETS HÖGTIDLIGA AFTÄCKNING DEN 10 OKT.

Klitché: Bengt Silfversparre

1. DEN DANSKE LÖJTNANTEN USSING SÖKER FÖRGÄFVES STARTA.
2. LÖJTNANTERNA USSING OCH DAHLBECK.
3. LÖJTNANT DAHLBECK STRAX FÖRE STARTEN: Ett farväl till den franske aviatikern Olivier.
4. LÖJTNANT DAHLBECK STARTAR

Efter fotografier.

Den sedan länge bebadade flygtäflingen Köpenhamn—Stockholm har nu i dagarne ägt rum. Af de anmälda deltagarne kvarstodo vid täflingens början endast den svenske löjtnanten Dahlbeck och den danske löjtnanten Ussing. Efter ett par misslyckade startförsök med lifsfarliga kullerbyttor utgick löjtnant Ussing ur täflingen.

Löjtnant Dahlbeck startade från Köpenhamn den 10 okt. kl. 2²² e. m. och flög med en hastighet af 125—130 km. i timmen i öfver Sverige. Flygaren följdes under sin färd af en ihållande otur, otjänlig väderlek tvingade till nedstigningar och långa uppehåll, en orienteringskarta bortfördes af vinden och vid en 12 okt. kl. 5 e. m. företagen landning i närheten af Vimmerby sönder-slogs ett propellerblad. Sedan skadan reparerats fortsatte den energiske flygaren färden mot Stockholm.

Täflingsreglerna stipulerar att den af de i täflingen deltagande flygarne, som

FRIH. C. CEDERSTRÖM I FLYGVECKAN.

först, före den 13 okt., när fram till Stockholm erhåller ett pris af 6.000 kr. Göres flygningen på kortare tid än 24 timmar höjes priset till 13.000 kr.

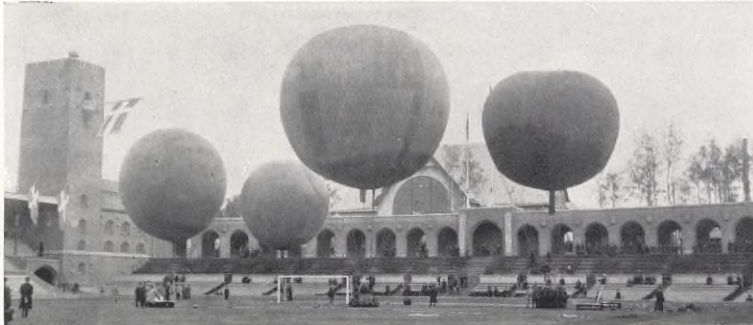
*

Den af svenska aeronautiska sällskapet anordnade flygveckan i Stockholm har pågått under tiden 11—15

KAPTEN SUNDSTEDT I FLYGVECKAN.

okt. Täflingarne hafva omfattat, flygning med aeroplan med därtill hörande olika uppgifter, uthållighets-, hastighets-, höjd o. distansflygning, precisionslandning, bombkastning mot mål m. m. samt ballongflygning. Ett flertal priser från 100 kr. upp till 3.000 kr. voro utfästa.

(forts. å sid. 48.)

BALLONGTÄFLAN I FLYGVECKAN.

SCHAHEN (X)
 PÅ VÅG TILL
 GENDARMKA-
 SERNERNA,
 FÖRD AF ÖF-
 VERSTE HJAL-
 MARSON (främst
 på trappan.)

SVENSK GYMNA-
 STIK PÅ KA-
 SÄRNGÅRDEN.

EN SKVADRON
 RYCKER UT
 TILL STRIDS-
 ÖFNING.

Den af svenska of-
 ficerare ledda gen-
 darmrekrytskolan i
 Teheran har nu på-
 gått i ungefär fyra
 månader, och det där
 utbildade gendarme-
 riet står i dagarne
 färdigt att börja sin
 säkerhetsjänst på
 vägarne. Det kom-
 mer att indelas i tre
 regementen, hvaraf
 de två äro förlagda
 till Teheran och det
 återstående till Schi-
 ras. Chefer för de
 resp. regementena
 äro majorerna Glim-
 stedt, Skjöldebrand
 och Siefert. Öf-
 verste Hjalmarson,
 chefinstruktör vid
 gendarmeriet, är se-
 dan någon tid till-
 baka, enligt därom
 utfärdad ministeriell
 order, äfven chef för
 Teherans polis.

Schahen, som un-
 der den senaste ti-
 den visat ett växan-
 de intresse för den
 pågående omorgani-
 sationen af gendarm-
 riet har vid upp-
 repade tillfällen gif-
 vit uttryck af sin
 stora tillfredsställe-
 lse öfver de goda re-
 sultatena af de sven-
 ska officerarnes
 plikttrogna och in-
 siktsfulla arbete.

SVENSKA OFFICERARNES MESS

HRR FOTOGRAFER
 uppmanas
 att vid in-
 sändande af bilder till HVAR 8 DAG
 icke uraktlåta utsättande af tydligt firma-
 namn och adress å respektive fotografier.
 Endast då angifves fotografen

1. DEMONSTRATIONTÅG GENOM PERA (KONSTANTINOPEL). Framför stormakternas och Rumäniens beskickningar hurras, men framför de fiendliga Balkanstaternas höjas stridsrop — 2. PÅ VÄG TILL SULTANENS PALATS. — 3. HÄSTAR OCH KÄRROR TAGAS I BESLAG. I bakgrunden Krigsministeriet. — 4. FRAMFOR KASERNEN "TACH KISSLA". Efter upprop i stadens tidningar drager reserven in i små trupper. — 5. TURKIETS STÖRSTA PANSARFARTYG. — 6. ABDULLA PASCHA, chefen för nordarmén, afreser till gränsen, — 7. MILITÄRTÅG TILL GRÄNSEN. — 8. MACEDONISKA FRISKAROR. — 9. KONUNG NIKOLA AF MONTENEGRO FRAMFÖR SITT INFANTERI.

Efter originalfotografier, däraf 1—7 tagna i dessa dagar för H. 8. D.

— — — Då Turkiet ej vill tillmötesgå Montenegros önsknings med afseende på tvistefrågornas biläggande, ser sig Montenegro nödsakadt att med vapenmakt skaffa sig rättvisa.

Så lyder, enligt telegrambyråerna, slutklämmen i den krigsförklaring, som af diminutivstaten Montenegro den 8 okt. 1912 tillställts Turkiet och som icke osannolikt kommer att gifva signalen till icke blott det väntade krigsutbrottet mellan Balkanstaterna Bulgarien, Serbien och Montenegro äfvensom Grekland å ena sidan och Turkiet å andra sidan utan äfven den fruktansvärda och fruktade utlösningen af den sedan årtionden existerande spänningen mellan stormakterna och stormaktsgrupperna.

Det synes nämligen utom allt tvifvel, att den nu påbörjade aktionen, som Montenegro enligt öfverenskommelse mellan de intresserade öppnat icke uteslutande är ett vädjande till vapnen för att afgöra gräns- och rastvister mellan de slaviska småstaterna och Turkiet, utan är ett utslag af bakom verkande, pådrifvande mäktiga krafter med stora intressen att be- vaka å Balkanhalvön.

Hvilka äro då dessa krafter och dessa intressen, som nu hota världsfreden? Först och främst hafva vi då Ryssland att tänka på och dess aldrig upphörande trängtan till Konstantinopel och Dardanellerna. Man tar nog ej miste, om man antager att denna stat satt sina stamförvanter på Balkan i rörelse i önskad riktning, hvilket kunnat ske så mycket lättare just nu då affrienden tros vara försvagad såväl af pågående krig med Italien som af inre politiska stridigheter.

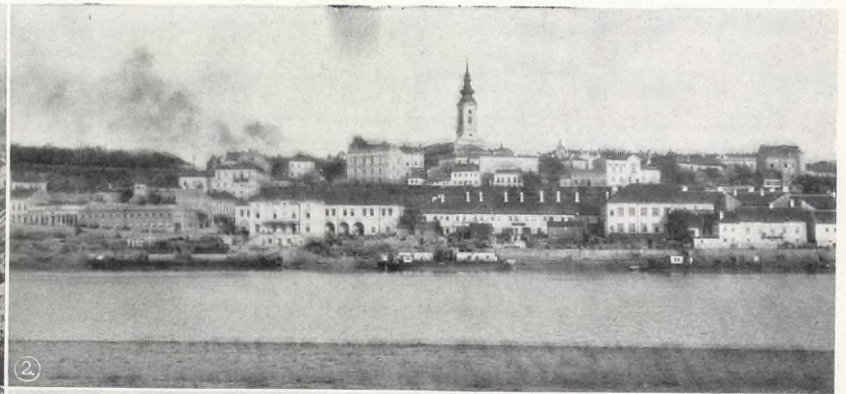
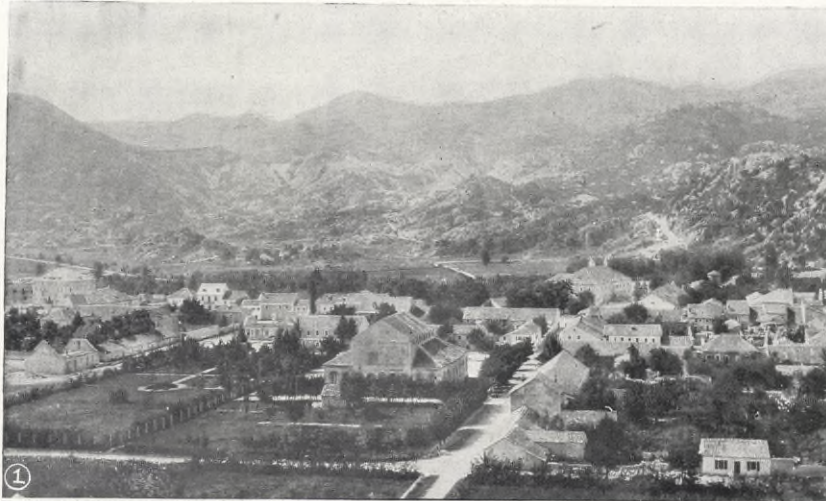
Å andra sidan står Österrike, som icke allenast måste frukta Rysslands planer utan äfven till det yttersta motsätta sig de slaviska småstaternas utvidgning på ett deladt Turkiets bekostnad, då det däriger om skulle finna vägen stängd för sig till det efterlängtrade Egeiska hafvet öfver Saloniki. I friskt minne af huru Ryssland så sent som 1908 försökte bilda ett förbund mellan alla Balkanstaterna, äfven Turkiet, med spetsen riktad mot Österrike, har detta land allt skäl att för närvarande icke önska någon rubbning i status quo och att därför stödja Turkiet. Samma ståndpunkt torde Österrikes allierade Tyskland af andra, mest ekonomiska, skäl intaga.

En svår ställning synes svara England beskärd i konflikten. Å ena sidan det kordiala förhållandet till Ryssland och en icke alltid dold önskan att få en del af rofvet vid dettas delning, hvarvid väl närmast Eufrat-Tigris- områdena äro i tankarna, och å andra sidan en välförstådd rädsla att, med hänsyn till sina många millioner muhamedanska invånare, uppträda ag- gresivt mot ett muhamedanskt rike.

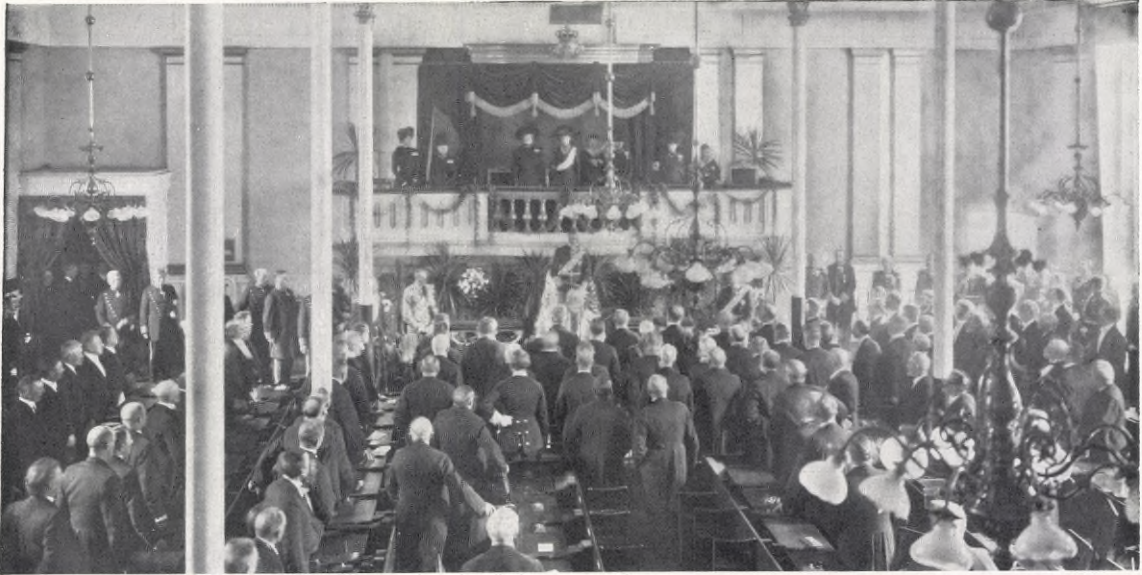
I de närmast följande numren skola vi i sammanträngd form del- gifva våra ärade läsare på basis af kungjorda tillförlitliga telegram byggd redogörelse för krigshändelserna, och börja i nästa nummer med en tabll öfver de i konflikten invecklade staternas härmakt.

G. R.

BILDER FRÅN KRIGSSKÅDEPLATSEN.

1. CETINJE, MONTENEGROS HUFVUDSTAD MED DE KUNGLIGA SLOTTEN. — 2. BELGRAD, SERBIENS HUFVUDSTAD, sedd från ungerska sidan. — 3. GATA I BERANI, den lilla turkiska staden där det första stora slaget stod mellan turkar och montenegriner. — 4. PODGORIZA, det montenegrinska hufvudkvarteret. Efter originalfotografier. Sedan Montenegro den 8 okt. förklarar Turkiet krig, började striderna följande dag. — Ännu äro underrättelserna otillförlitliga. — H. 8. D. avvaktar ett följande n:r för att kunna i detta lemna autentisk och öfverskådlig redogörelse öfver händelsernas gång.

Efter fotografi.

KONUNG CHRISTIAN X ÖPPNAR SIN FÖRSTA RIKSDAG. (Text å sid. 48.)

Kliché: Bengt Silfverparre.

Det våldsamt uppdrifna köttpriset i Tyskland har inom därvarande arbetarbefolkning framkallat häftig förbittring. Nyligen anordnades på en mängd platser i Berlin protestmöten mot köttfördyrandet. Deltagare strömmade till i massor och för att hindra överflyllnad af lokalerna måste polisen stänga dörrarne. Efter mötena tågade deltagarne i ofantliga processioner genom Berlin gator för att gifva starkare uttryck at demonstrationen.

De engelska suffragetterna fortsätta allttjämt sitt guerillakrig mot ministrarne. Då minister Winston Churchill härom dagen i Llanystyn-dwyi Wales skulle inviga ett forstinstitut, afbröts hans tal gång på gång af häftiga tillrop från suffragetterna. Ehuru man ju bort överlämna at de talrikt närvarande polismännen att göra slut på oväsendet, ingrepp en del bondpojkar och återställde ordningen".

SUFFRAGETTUPPTRADE.

Efter fotografi.

PROTEST I BERLIN MOT DE HÖGA KÖTTPRISERNA.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Foto. Jøger, Stålm. Klische: Bengt Sjöversparre.
F. 1878. † DEN 7 OKT.

"Gamla Heidelberg", Prins Henrik i "Henrik IV" m. fl.

Personligen synnerligen sympatisk, åtnjöt W. stor popularitet bland alla dem, som närmare kände honom. Son till framlidne apotekaren J. A. Wingård och hans likaledes aflidna maka sörjes W. närmast af en liten son i det kortvariga äkenskapet med skådespelerskan Harriet Bosse samt af en broder.

På Folkteatern i Göteborg har i dagarne framförts irländaren Rutherford Maynes komedi "The drone", hvilken under namn af "Onkel Dan" öfverflyttats till svenska af skriftställaren Erik Haneson. Pjäsen har vunnit blfall af såväl recensenter som publik. Hufvudrollen, onkel Dan, har utförts af direktör Axel Engdahl med för denne skådespelare utmärkande bred humor.

GUNNAR WINGÅRD SOM GUSTAF III
I "TVÅ KONUNGAR".

I Konstföreningens lokal på Valand i Göteborg utställa f. n. några yngre konstnärer, tillhörande gruppen "De frie", en större samling af målningar, träsnitt samt teckningar. Utställarne äro: Harriet Sundström, Torgny Dufva, Per Fischer, A. Sahlén och Oscar Sivertzen. Utställningen, som vittnar om en allvarlig vilja hos de unga konstnärerna att skänka det bästa af sin konst, ger som helhet betraktad ett godt intryck med löften för framtiden.

Efter fotografi. Klische: Bengt Sjöversparre.
AXEL ENGDALH SOM "ONKEL DAN" Å GÖTEBORGS FOLK-
TEATER.

Efter fotografi. Klische: Bengt Sjöversparre.
GRUPP AF UTSTÄLLARE Å KONSTFÖRENINGEN I GÖTE-
BORG.

Efter fotografi.

MÖTE I ÖREBRO MELLAN NATIONALGOODTEMPLARORDENS DISTRIKTSCHEFER.

Under den orkanarlade storm, som rasade natten till den 2 okt. grustötte vid Sälhällarne, öster om Hölick, Helsingland, tremastade skonaren, "Blenda" från Länna i Stockholms skärgård. Den med kalksten lastade skonaren vattenfylldes på några få mi-

nuter, och endast några kvadratmeter af fördäcket stod öfver vattnet. De bägge lifbåtarna hade spolats bort, och den fem man starka besättningen måste genomvåt och utan skydd mot källden kvarstanna på vraket med den till synes säkra undergången för ögonen. I dagbräckningen observerades emellertid vraket från lotsstugan i Olmsundet. Lotsarna gingo tillsammans med några fiskare ut och lyckades med öfverhängande fara för eget lif rädda de nödställda sjömännen, hvilka, sedan de återhämtat sig i lotsstugan, fördes in till Hudiksvall.

*

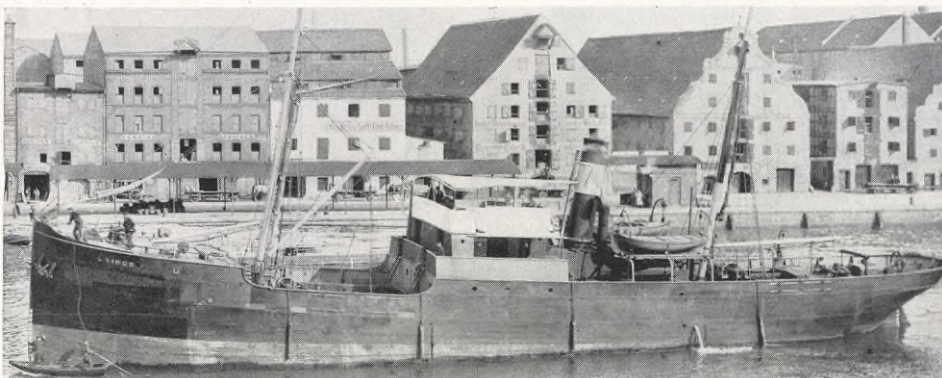
Göteborgsångaren "Virgo", under befäl af kapten F. G. Malmberg och tillhörande ångfartygs-

DEN UR LIFSFARA RÄDDADE BESÄTTNINGEN Å SKONERTEN "BLENDA" som förolyckades d 2 okt. vid Sälhällarne i Helsingland.

"LOUIS DE GEER", DEN NYA MOTORLIFRÄDDNINGSBÅTEN för stationen vid Långsand (Gefte) demonstreras i Stockholm.

Efter fotografi.

DEN I DAGARNE FÖRGLYCKADE GÖTEBORGSÅNGAREN "VIRGO", bekant från S. A. Andrées expedition till Spetsbergen 1896 och 1897.

aktieb. "Stella" afgick d. 29 sept. från Riga med spannmål till Aarhus. Då ångaren sedan sedan icke afhörs, fruktar man, att den förolyckats med man och allt under de svåra stormar, som rasat öfver Östersjön. Farhågorna bestyrkas af en del med ångarens namn märkta fartygsinventarier som flutit i land på Bornholm.

INTERNATIONELLA HANDELSKAMMARKONGRESSEN I BOSTON.

Efter fotografi.
GRUPPBILD AF DELTAGARE För fotografiskt intresserade kan denna bild vara till särskildt nöje; originalfotografien är fortlöpande i en exponering, kopian är en och en kvarts meter lång, hvarje ansikte och detalj är fullt tydlig och t. o. m. ytterlinierna å byggnaderna äro fullkomligt vinkelrätt tecknade. Bilden vid sidan visar de svenska delegerade, direktörerna Jos. Sachs (1), John Hammar (2) och O. Hjorth (3). Den är reproducerad i fotografiens originalsкала. De svenska repräsentanterna återfinnas i fjerdte raden nedifrån å 6:te, 7:de och 8:de platserna fr. v.

Klisché: Kem. A.-D. Tengst Sjö...-garre, Sthlm.-Gbg.

H. S DA STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Klisché: Kem. A.-D. Tengst Sjö...-garre, Sthlm.-Gbg.

FULLMÄKTIGE FÖR DELÄGARE I CIVILSTATENS ÄNKE- OCH PUPILLKASSA.

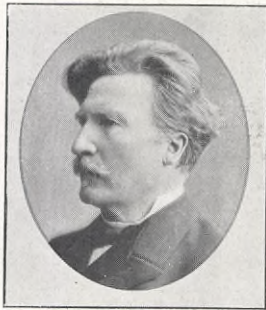
Fullmäktige för delägarna i *Civilstatens Änke- och Pupillkassa* afslutade den 12 oktober sitt sedan den 2 september i Stockholm pågående nittonde möte. Vid mötet hafva flera för kassan viktiga frågor behandlats och afsevärda ökade förmåner för delägarna beslutits. Såsom fullmäktiges ordförande hafva fungerat under förra delen af mötet presidenten i Kammarrätten förutvarande statsrådet Albert Petersson och under senare delen hädshödingen K. Arrhenius.

Sittande från venster till höger: Provinsialläkaren Lundh, postmästaren Arborelius, kronoläkaren Holmström, v. hädshödingen Ljungberg, postvaktmästaren Lindbäck, förste postexpeditören Carstensen, byråchefen friherre Leijonhufvud, statskommissarien Södermark, hädshödingen Arrhenius (*fullmäktiges ordförande*), hädshödingen Zetterstedt, landskanslisten Lindberg, öfverkontrollören Långe, provinsialläkaren Lindholm, landsfiskalen Thorell, sekreteraren i generalpoststyrelsen Boberg och öfverläkaren Lindell. Stående: Fullmäktiges sekreterare krigsfiskalen Wikström.

* Data å nästa sida.

W. C. WALLENSTEEN.
Kammarrättsrådinnu. — Stock-
holm. 75 år 8 Okt.*

E. A. HEDIN.
Stadsarkitekt. — Gefle.
60 år 11 Okt.*

A. L. SCHULTZBERG.
Konstnär. — Korsnäs.
50 år 28 Sept.*

A. WALLANDER.
Konstnär. Intendent. — Stock-
holm. 50 år 11 Okt.*

B. OHLSSON.
Fabriksidkare. — Södertelge.
70 år 6 Okt.*

O. HÄGGBOM.
Grosshandlande. — Sundsvall.
50 år 15 Sept.

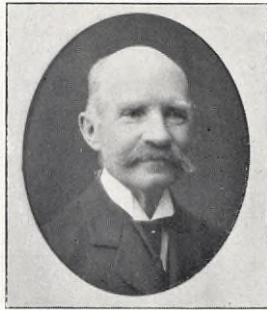
N. A. MÖLLER.
Grosshandlande. — Vexjö.
50 år 8 Okt.*

J. R. KEIJSER.
Fabriksidkare. — Vesterås.
50 år 5 Okt.*

O. A. DANIELSSON.
Professor. — Upsala.
60 år 15 Okt.*

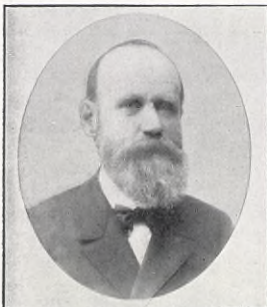
K. A. ESSÉN.
Läroverksadjunkt. — Lidköping.
60 år 9 Okt.*

A. ADELSWÅRD.
Frih. Öfverstelöjtn. — Lands-
krona. 50 år 2 Okt.*

C. B. A. EKLUNDH.
Stadsläkare. — Ulricehamn.
50 år 1 Okt.*

E. C. H. CLASON †.
F. d. Professor. — Upsala.
F. 29. † 8 Okt.*

B. A. GRÅBERG †.
F. d. Handlande. — Malmö.
F. 29. † 15 Sept.

C. J. SANDELL †.
Grosshandlande. — Oskars-
hamn. F. 43. † 4 Okt.*

C. A. T. LUNDH †.
F. d. Godsegare. — Stockholm.
F. 45. † 24 Sept.*

* Data här nedan.

J. MEBIUS †.
Sjökapten — Göteborg.
F. 39. † 3 Okt*

A. OHLSSON †.
F. d Generalkonsul. — Kap-
staden. F. 41. † 10 Sept.*

S. M. LOVÉN †.
Landtränmästare. — Malmö.
F. 45. † 1 Okt.*

E. G. THALÉN †.
Inspektör. Kommunalman —
Nyland. F. 55. † 27 Sept.

WILHELMINA (MINA) WALLENSTEEN, f. Gelhaar. Var under åren 58—66 fäst vid vår kungliga operasen, och var på sin tid en af dess yppersta och mest populära sångerskor. Bland roller må nämnas Susanna, Rosina, Regementets dotter, Kose Friquet. In gick 66 äktenskap med frh. E. von Stedingk som samma år lemnade sin befattning såsom chef för de kungliga teatrarne samtidigt med att hans maka afgick från scenen. Enka 71, och sedan 83 gift med kammarrådet J. A. Wallensteen.

ERIK HEDIN. Elev v. Fria Konst. Akad. 70—77, stadsarkitekt i Gefle sedan 78. Har utfört ritningar till ett stort antal offentliga och enskilda byggnader. Banbrytare för de nya stadsplanidéerna i Sverige; anläde sålunda i slutet af 80-talet de s. k. villaquartären i Gefle. Mångårig led. af styr. f. stadens Sparbank samt ombud i Ståd. allm. Brandst.-bolag.

ANSHELM SCHULTZBERG. Elev v. Fria Konst. Akad. 82—86, stud. utomlands, delvis såsom stipendiat. Sveriges kommissarie v. utställn. i St. Louis 04, Budapest 06 o. Rom 11. Led. af Akad. f. de fria konst. Ordf. i Balt. Utställn. s Dalakommitte. En af våra främste landskapsmålare; är representerad i Nat. museum, Göteborgs museum samt i ett flertal utländska offentl. o. ensk. gallerier.

ALF WALLANDER. Elev v. Fria konst. Akad. 80—85, stud. i Paris f. Aimé Morot o. Benj. Constant. Genremålare, tecknare, pastellist. — Har med stor framgång ägnat sig åt keramik o. textilkonst. Sedan 09 intendent v. Sveriges Allm. Konstförening.

BENGT OHLSSON. Inneh. af Södertelge Oljefabrik. Deleg. i A.-B. Joh. Ohlssons Tek. fabrik i Stockholm o. styr.-led. derst. Led. af Södertelge stadsfullmäktige 80—1900.

AUGUST MÖLLER. Inneh. spannmålsaffär i Växiö. Led. af stadsfullmäktige, sedan 1900, led. af drätselkammaren sedan 97. Styr.-led. i A.-B. Stockholms Köp.-banks aff.-kontor. Verkst. dir. i Nya A.-B. Växiö mek. väerkstad.

JOHANNES KEIJSER. Deleg. i metallfabriksfirman A.-B. Carl Keijser & Co. i Vesterås. Stadsfullmäktigt derst. sedan 03, led. af drätselkammaren 07—11, led. af Vatt.- o. Gavn. styr. 05—11, senaste åren såsom v. ordf.

AUGUST DANIELSSON. Stud. ex. 70, fil. dr. 80, docent i klass. språk v. Upsala Univ. s. å., professor i s. mma ämnen v. Göteborgs Högskola 90, professor i grek. språket o. litteraturen sedan 91. Språkvetenskapl. förf. Led. af Human. Vet. Sällsk. o. dess sekr., led. af Vet. Soc. i Upsala, led. af Vitt.-, Hist. o. Ant. Akad., led. af Vet. o. Vitt. samh. i Göteborg.

(Text till bild å sid. 43).

Danska riksdagen öppnades den 7 okt. under sedvanliga, för svenska förhållanden, enkla former. Efter gudstjänst i Fredriks kyrkan samlades regeringens medlemmar och riksdagsmännen i Folketingssalen. Konung Christian uppläste trontalet, hvarefter högtidligheten avslutades med ett af folketingets talman hr J. C. Christensen utbragt, af niofaldiga hurrarop åtföljdt lefve för konungen.

I trontalet betonades Danmarks goda förhållande till alla makter, hvilket ytterligare komme att stärkas genom konungens planerade besök hos en del suveräner. Landets goda finanser kunde nu tillåta en fortskridande utveckling på de ekonomiska sociala och kulturella områdena. Som den viktigaste bland de föreslagna lagstiftningsåtgärderna nämnde trontalet den förlättningsändring, som äser att göra folketinget och landstinget, hvar för sig, till ett fullgiltigt uttryck för folkmeningen.

Forts. från sid. 38.

Största flygdagen var den 13 okt. Först på programmet stod ballongtävling med start från Stadion och landning vid Västerhanninge kyrka. Fyra ballonger deltog, "Andrée", förd af löjtnant Jungner, Kronans ballong, löjtnant Wallman, "Auronat", red. Gullberg, samt "La Caprice", förd af kapt. von Döbeln. Första priset för landning närmast målet tillföll "La Caprice".

I den därpå följande aeroplanflygningen, hvilken för dagen afsåg uthållighetstävling, deltog friherre Cederström och kapten Sundstedt.

KLAS ESSÉN. Stud.-ex. 75, fil. kand. 84, adj. i Lidköping sedan 91. På sin tid stadsfullmäktigt derst., led. af drätselkammaren, skolråd, helsov-nämnden, Folkbiblioteket, samt landstingsman. Huvudman o. revisor i Sparbanken, led. af styr. f. Anna Lisa Lidbecke apföstr.-anst. f. vanv. barn. Chefs i Just. dep. ombud i tryckfrihetssaker i Lidköping.

ADOLF ADELSWÄRD. U. löjtn. v. Kronpr. hus. reg. 82, major v. Skånhus. reg. 07, öfverste löjtn. derst. 11. Militärrattaché i Paris o. London 03—05. Inneh. fideikom. egend. Drottninggatan nr 2 i Stockholm. Stadsfullmäktigt i Landskrona.

CARL EKLUNDH. Stud. ex. 82, med. lic. 92, stadsläkare i Ulricehamn sedan 93, bat. läk. v. Elfsb. reg. sedan 95. Ordf. i stadsfullmäktige, landstingsman.

EDVARD CLASON †. Stud.-ex. 49, med dr. 62, docent i anatomi o. fysiologi v. Uppsala Univ. 62—63, adj. derst. 63—77, e. o. professor i anatomi o. hist. derst. 77—82, professor i anatomi 82—97. Medicinsk förf. Led. af K. Vet. Akad., hedersled. af Vet. Soc. i Upsala, hedersled. af Sv. Läk. Sällsk. På sin tid led. af Upsala stadsfullmäktige o. kyrkoråd.

CARL JOHAN SANDELL †. Grundl. af o. deleg. i trävaruexportfirman C. J. Sandell & Son i Oskarshamn, idkade skeppsbyggeri o. rederiöfrelse. V. ordf. i Fredriksbergsgodsrets förvalt.-kommitté, v. ordf. i hamndirektionen (03—10), under ett trettiotal år stadsfullmäktigt, led. af drätselkammaren, la-saretsdirektionen, fattigv.-styr.

CARL AXEL THEODOR LUNDH †. På sin tid framstående jordbrukare i Södermanl. Ordf. i prem.-nämnden, o. i tax.-nämnden, led. af Hushälln. Sällsk. förvalt.-utsk., landstingsman. Led. af K. Lantrb. Akad.

JOHAN MEBIUS †. Afl. sjökapt. ex. och förde under 26 år ängare tillh. Ängf. A.-B. Göta i Göteborg. Hade under sin långa sjömännabana räddat ett stort antal haverister; tilldelades 98 Emmerymedaljen i guld.

ANDERS OHLSSON †. Reste 64 ut till Kaplandet jämte en kamrat, be-dref där bytshandel med infödingarne o. farmare. Dessa affärer togo allt större omfattning o. medförde deras förläggande till Kapstaden. Blef stor impotör af svenskt timmer, bräder o. tändstickor m. m., samt anlade brygerier hvilket allt skapade en betydande förmögenhet.

SVEN LOVÉN †. Stud. ex. 63, kansliex. 71, länsbokh. i Malmö. län 82, räntmästare 86. Skattmästare i Hushälln. Sällsk. 86—08, inneh. dess guldmedalj.

Den förre gick ned efter ungefär 2 timmar, medan den senare höll sig uppe en halftimme längre och sålunda eröfrade första priset.

Endast de nu nämnda två flygarne deltaga i aeroplan tävlingarne. Det har väckt berättigad förvåning, att flygveckan förlagts till en tid, då vår bästa flygare, löjtnant Dahlbeck, genom sin Köpenhamnsflygning varit hindrad att deltaga.

INNEHÅLL

Carl Eldh (med helsidesporträtt och biografi). — Hanna Paulis porträtt af prof A. Noreen astäckes. — Minnesgåfva till rektor A. G. J. Eurenus. — Victor Ankarerona †. — Gunnar Wingård †. — Axel Engdahl i "Onkel Dan". — "De fries" utställning. — Aftäckningen af S:t Göran och Draken. — Handelskammarkongressen i Boston. — Fullmäktige för deläg. i Civilstatens Änke- och Pupillkassa sammantråda. — Äng. Virgo föruist. — N. G. T. Os distriktschefer mötas. — Motorlifräddningsbåt Räddade sjömän. — Flygningen Köpenhamn—Stockholm. — Svenska flygveckan. — Balkankriget. — Danska riksdagen öppnas. — Demonstrationer mot dyrtiden. — Suffragetofog. — Veckans porträttgalleri.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskild medgifvande förbjudes vid laga påföljd.

1. DEMONSTRATIONTÅG GENOM PERA (KONSTANTINOPEL). Framför stormakternas och Rumäniens beskickningar hurras, men framför de fientliga Balkanstaternas höjda stridsrop — 2. PÅ VÄG TILL SULTANENS PALATS. — 3. HÄSTAR OCH KÄRROR TAGAS I BESLAG. I bakgrunden Krigsministeriet. — 4. FRAMFÖR KASERNEN "TACH KISSLA". Efter upprop i stadens tidningar drager reserven in i små trupper. — 5. TURKIETS STÖRSTA PANSARFARTYG. — 6. ABDULLA PASCHA, chefen för nordarmén, afreser till gränsen. — 7. MILITÄRTÅG TILL GRÄNSEN. — 8. MACEDONISKA FRISKAROR. — 9. KONUNG NIKOLA AF MONTENEGRO FRAMFÖR SITT INFANTERI.

Efter originalfotografier, däraf 1—7 tagna i dessa dagar för H. 8. D.

— — — Då Turkiet ej vill tillmötesgå Montenegros önskingar med afseende på tvistefrågornas biläggande, ser sig Montenegro nödsakadt att med vapenmakt skaffa sig rättvisa."

Så lyder, enligt telegrambyråerna, slutklämmen i den krigsförklaring, som af diminutivstaten Montenegro den 8 okt. 1912 tillställts Turkiet och som icke osannolikt kommer att gifva signalen till icke blott det väntade krigsutbrottet mellan Balkanstaterna Bulgarien, Serbien och Montenegro äfvensom Grekland å ena sidan och Turkiet å andra sidan utan äfven den fruktansvärda och fruktade utlösningen af den sedan årtionden existerande spänningen mellan stormakterna och stormaktsgrupperna.

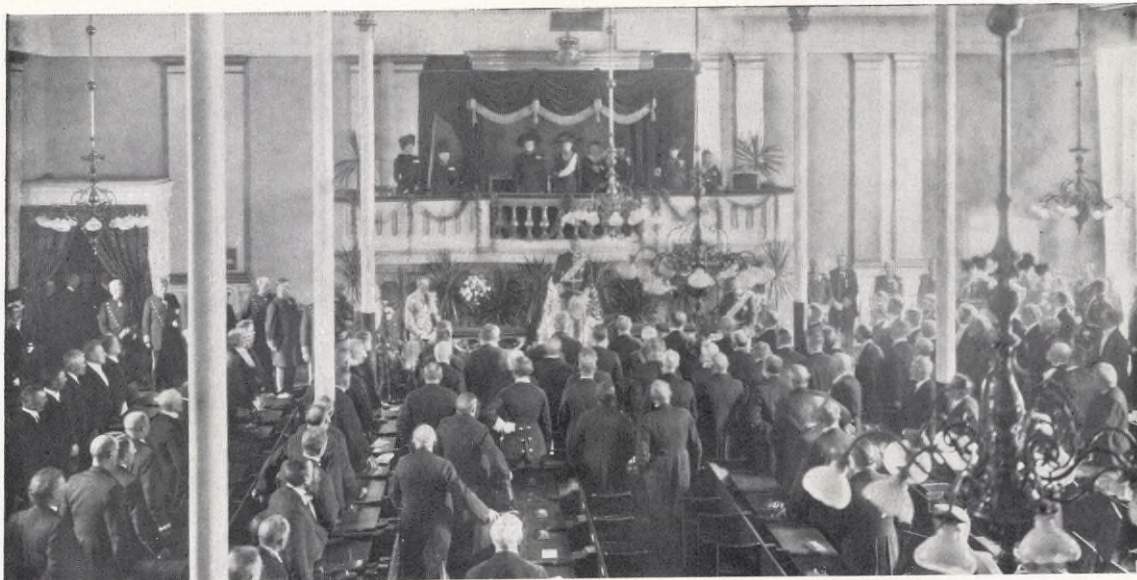
Det synes nämligen utom allt tvifvel, att den nu påbörjade aktionen, som Montenegro enligt öfverenskommelse mellan de intresserade öppnat icke uteslutande är ett vädjande till vapnen för att afgöra gräns- och ras-tvister mellan de slaviska småstaterna och Turkiet, utan är ett utslag af bakom verkande, pådrifvande mäktiga krafter med stora intressen att be- vaka å Balkanhalfön.

Hvilka äro då dessa krafter och dessa intressen, som nu hota världsfreden? Först och främst hafva vi då Ryssland att tänka på och dess aldrig upphörande trängtan till Konstantinopel och Dardanellerna. Man tar nog ej miste, om man antager att denna stat satt sina stamförvanter på Balkan i rörelse i önskad riktning, hvilket kunnat ske så mycket lättare just nu då affienden tros vara försvagad såväl af pågående krig med Italien som af inre politiska stridigheter.

Å andra sidan står Österrike, som icke allenast måste frukta Rysslands planer utan äfven till det yttersta motsätta sig de slaviska småstaternas utvidgning på ett deladt Turkiets bekostnad, då det därigerom skulle finna vägen stängd för sig till det efterlängtade Egeiska hafvet öfver Saloniki. I friskt minne af huru Ryssland så sent som 1908 försökte bilda ett förbund mellan alla Balkanstaterna, äfven Turkiet, med spetsen riktad mot Österrike, har detta land allt skäl att för närvarande icke önska någon rubbning i status quo och att därför stödjä Turkiet. Samma ståndpunkt torde Österrikes allierade Tyskland af andra, mest ekonomiska, skäl intaga.

En svår ställning synes svara England beskärd i konflikten. Å ena sidan det kordiala förhållandet till Ryssland och en icke alltid dold önskan att få en del af rofvet vid dettas delning, hvarvid väl närmast Eufrat-Tigris-områdena äro i tankarna, och å andra sidan en välförstådd rädsla att, med hänsyn till sina många millioner muhamedanska invånare, uppträda ag-gresivt mot ett muhamedanskt rike.

I de närmast följande numren skola vi i sammanträngd form del-gifva våra ärade läsare på basis af kungjorda tillförlitliga telegram byggd redogörelse för krigshändelserna, och börja i nästa nummer med en tablå öfver de i konflikten invecklade staternas härs-makt.

KONUNG CHRISTIAN X ÖPPNAR SIN FÖRSTA RIKSDAG. (Text å sid. 48.)

Efter fotografi.

Det våldsamt uppdrifna köttpriset i Tyskland har inom därvarande arbetarebefolkning framkallat häftig förbittring. Nyligen anordnades på en mängd platser i Berlin protestmöten mot köttfördärandet. Deltagare strömmade till i massor och för att hindra överflyllnad af lokalerna måste polisen stänga dörrarne. Efter mötena tågade deltagarna i ofantliga processioner genom Berlins gator för att gifva starkare uttryck åt demonstrationen.

Kliché: Bengt Silfvergarne.

De engelska suffragetterna fortsätta alljämt sitt guerillakrig mot ministrarne. Då minister Winston Churchill härom dagen i Llanystyn-dwy i Wales skulle inviga ett forstinstitut, afbröts hans tal gång på gång af häftiga tillrop från suffragetterna. Ehuru man ju bort överlämna åt de talrikt närvarande polismännen att göra slut på oväsendet, ingrepo en del bondpojkar och "återställde ordningen".

SUFFRAGETTUPPTRÅDE.

PROTEST I BERLIN MOT DE HÖGA KÖTTPRISERNA.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Silfvergarne.

Foto. Jeger, Stålm. Klisché: Bengt Sjöversparre.
F. 1878. † DEN 7 OKT.

"Gamla Heidelberg", Prins Henrik i "Henrik IV" m. II.

Personligen synnerligen sympatisk, åtnjöt W. stor popularitet bland alla dem, som närmare kände honom. Son till framlidne apotekaren J. A. Wingård och hans lika-ledes aflidna maka sörjes W. närmast af en liten son i det kortvariga äkenskapet med skådespelerskan Harriet Bosse samt af en broder.

På Folkteatern i Göteborg har i dagarne framförts irländaren Rutherford Maynes komedi "The drone", hvilken under namn af "Onkel Dan" öfverflyttats till svenska af skriftställaren Erik Haneson. Piäsen har vunnit blifall af såväl recensenter som publik. Hufvudrollen, onkel Dan, har utförts af direktör Axel Engdahl med för denne skådespelare utmärkande bred humor.

GUNNAR WINGÅRD SOM GUSTAF III
I "TVÅ KONUNGAR".

I Konstföreningens lokal på Valand i Göteborg utställa f n. några yngre konstnärer, tillhörande gruppen "De frie", en större samling af målningar, träsnitt samt teckningar. Utställarne äro: Harriet Sandström, Torgny Dufva, Per Fischer, A. Sahlén och Oscar Sivertzen. Utställningen, som vittnar om en allvarlig vilja hos de unga konstnärerna att skänka det bästa af sin konst, ger som helhet betraktad ett godt intryck med löften för framtiden.

Efter fotografi. Klisché: Bengt Sjöversparre.
AXEL ENGDALH SOM "ONKEL DAN" Å GÖTEBORGS FOLK-
TEATER.

Efter fotografi. Klisché: Bengt Sjöversparre.
GRUPP AF UTSTÄLLARE Å KONSTFÖRENINGEN I GÖTE-
BORG.